

1 Kādi ir priekšnoteikumi, lai laulība varētu tikt šķirta?

Laulības šķiršanai nepieciešams tiesas lēmums, kas vairs nav pārsūdzams (Civilkodeksa (Αστικός Κώδικας) 1438. pants un turpmākie panti).

Ir divu veidu laulības šķiršanas procesi:

Laulības šķiršanas uz vienošanās pamata (συμβαίετικο διαζύγιο) gadījumā laulātie vienojas izbeigt starp viņiem noslēgto laulību ar rakstisku vienošanos, ko parakstījuši viņi un viņu juristi vai tikai viņu juristi, ja juristi ir īpaši pilnvaroti rīkoties viņu vārdā. Pārim jābūt sastāvējušam laulībā vismaz sešus mēnešus. Ja nav nepilngadīgu bērnu, laulība tiek šķirta ārpus tiesas, t. i., ir pietiekami ar minētās vienošanās noslēgšanu. Taču, ja ir nepilngadīgi bērni, vienošanās jāpapildina ar citu rakstisku vienošanos starp laulātajiem, kurā atrunāta bērnu aizgādība un saziņa ar viņiem. Visas šīs vienošanās tiek iesniegtas kompetentajai pirmās instances tiesai viena tiesneša sastāvā (Μονομελής Πρωτοδικείο), kas apstiprina vienošanās un paziņo par laulības izbeigšanu atbilstīgi kārtībai, kas tiek ievērota bezstrīdus lietās.

Apstrīdētas laulības šķiršanas (διαζύγιο κατ' αντιδικία) gadījumā, pamatojoties uz minētiem iemesliem, kas norāda uz laulības iziršanu, viens no laulātajiem ierosina lietu attiecīgajā pirmās instances tiesā viena tiesneša sastāvā, cenšoties panākt laulības izbeigšanu, vai arī abi laulātie atsevišķi ierosina šādas lietas.

2 Kādos gadījumos laulība var tikt šķirta?

Apstrīdētas laulības šķiršanas pamati (Civilkodeksa 1439. pants) ir šādi:

Laulības attiecības atbildētāja vai abu laulāto dēļ ir izirušas tā, ka ir pamatots iemesls uzskatīt, ka laulības attiecību turpināšana būtu neciešama pieteikuma iesniedzējam. Šādos gadījumos tiek prezumēta iziršana, kuru atbildētājs var mēģināt atspēkot: bigāmija, laulātā neuzticība, pieteikuma iesniedzēja pamešana, pieteikuma iesniedzēja dzīvības apdraudējums no atbildētāja puses vai vardarbība ģimenē, ko atbildētājs izdarījis pret pieteikuma iesniedzēju. Ja laulātie ir bijuši nepārtraukti šķirti vismaz divus gadus, tā ir neapstrīdama laulības iziršanas prezumpcija un var pieprasīt laulības šķiršanu, pat ja laulības iziršanā ir vainojams pieteikuma iesniedzējs.

Ja viens no laulātajiem ir izsludināts par bezvēsts pazudušu, mirušu, otrs laulātais var iesniegt pieteikumu par laulības šķiršanu.

3 Kādas ir laulības šķiršanas tiesiskās sekas attiecībā uz:**3.1 laulāto personiskajām attiecībām (piemēram, attiecībā uz uzvārdu)?**

Kad laulība tiek izbeigta ar šķiršanu, laulātajiem vairs nav pienākuma dzīvot kopā un kopīgi pieņemt lēmumus. Laulātie, kas ir pieņēmuši otra laulātā uzvārdu, parasti atkal pieņem savu uzvārdu, ja vien viņi nevēlas paturēt laulātā uzvārdu, pamatojoties uz to, ka viņi ar šo uzvārdu ir iemantojuši profesionālu vai māksliniecisku reputāciju. Izbeidzas visa laulāto atbildība par viņu savstarpējo saistību izpildi. Vairs nepastāv bigāmija kā šķērslis laulībai. Laulības laikā tika apturēti termiņi attiecībā uz viena laulātā prasībām pret otru laulāto; šis apturējums tagad beidzas. Līdz ar laulības šķiršanu neizbeidzas svainības attiecības starp viena laulātā asinsradniekiem un otra laulātā asinsradniekiem.

3.2 laulāto mantas sadales jautājumiem?

Laulības šķiršanas gadījumā katram laulātajam ir tiesības atgūt kustamo īpašumu, kas viņam(-ai) pieder vai kas tiek prezumēts par viņam(-ai) piederošu, pat ja to faktiski ir izmantojuši abi laulātie vai tikai otrs laulātais, ja otrs laulātais neatspēko šo prezumpciju; tas tā ir, pat ja lietu var uzskatīt par nepieciešamu otram laulātajam. Ja laulātais, kura valdījumā ir šī lieta, atsakās to atdot tās īpašniekam, īpašnieks var celt prasību par lietu tiesībām, prasību par valdījumu vai prasību par saistību tiesībām. Pēc laulības izbeigšanās laulātais, kas ir laulāto kopīgā mājokļa īpašnieks, var celt prasību par lietu tiesībām vai par saistību tiesībām pret laulāto, kurš izmanto mājokli. Līdz ar laulības šķiršanu beidz pastāvēt kopīpašums, un katrs laulātais saņem to, uz ko viņam(-ai) ir tiesības atbilstīgi noteikumiem par kopīpašumu un kopīgās mantas sadali. Ja viens laulātais īpašuma priekšmetu ir iegādājies laulības laikā, otram laulātajam pienākas daļa no tā.

3.3 nepilngadīgajiem bērniem?

Ja laulība tiek izbeigta ar šķiršanu, tiesa var nokārtot vecāku atbildības īstenošanu vienā no šiem veidiem:

- tā var noteikt vecāku atbildību vai aizgādību vienam no vecākiem;
- tā var noteikt vecāku atbildību vai aizgādību abiem vecākiem kopīgi;
- tā var samērīgi sadalīt vecāku atbildību starp vecākiem vai
- tā var noteikt vecāku atbildību trešai personai.

Šķirtajiem vecākiem joprojām saglabājas pienākums atbalstīt nepilngadīgus bērnus, kuri nesaņem ienākumus no sava darba vai sava īpašuma vai kuru pašu ienākumi ir nepietiekams sevis uzturēšanai. Šo pienākumu samērīgi sadala vecāki vai — strīda gadījumā — tiesa.

3.4 pienākumu maksāt uzturīdzekļus (uzturēt) bijušam laulātajam?

Ja laulība tiek izbeigta ar šķiršanu, bijušais laulātais, kas nevar sevi uzturēt no saviem ienākumiem vai īpašuma, ir tiesīgs pieprasīt uzturīdzekļus no otra laulātā:

- ja laulības šķiršanas pasludināšanas brīdī prasību iesniegušā laulātā vecums vai veselības stāvoklis ir tāds, ka nevar prasīt, lai viņš(-a) uzsāktu vai turpinātu atbilstošu nodarbošanos, lai sevi uzturētu;
- ja prasību iesniegušais laulātais rūpējas par nepilngadīgu bērnu un līdz ar to nevar turpināt atbilstošu nodarbošanos;
- ja prasību iesniegušais laulātais nevar atrast piemērotu pastāvīgu darbu vai viņam(-ai) nepieciešamas arodmācības; katrā no šiem gadījumiem tiesības saņemt uzturīdzekļus ilgst ne vairāk kā trīs gadus no laulības šķiršanas pasludināšanas brīža; vai
- citā gadījumā, kad laulības šķiršanas pasludināšanas brīdī uzturīdzekļu piešķiršana ir nepieciešama tainīguma apsvērumu dēļ.

Uzturīdzekļus var liegt vai ierobežot pamatota iemesla dēļ, īpaši, ja laulība ir ilgusi īsu laika posmu vai ja laulātais, kam varētu būt tiesības saņemt uzturīdzekļus, ir vainīgs laulības šķiršanā vai arī pats vainojams savā nabadzībā. Tiesības saņemt uzturīdzekļus izbeidzas, ja saņemtiesīgā persona stājas jaunā laulībā vai uzsāk kopdzīvi. Tiesības saņemt uzturīdzekļus neizbeidzas, ja nomirst laulātais, kuram ir pienākums maksāt. Taču tiesības saņemt uzturīdzekļus beidzas, ja nomirst persona, kas ir tiesīga saņemt maksājumus, ja vien šīs tiesības neattiecas uz pagātnes periodu vai ja vien nāves brīdī nav palikuši nenokārtoti maksājumi.

4 Kādā ir nozīme jēdzienam "laulāto atšķiršana"?

5 Kādi ir priekšnoteikumi laulāto atšķiršanai?

6 Kādas ir laulāto atšķiršanas tiesiskās sekas?

7 Kāda ir praktiskā nozīme jēdzienam "laulības atzīšanas par spēkā neesošu"?

Laulības atzīšana par neesošu nozīmē, ka kaut kāda pārkāpuma dēļ laulība, kas bija pilnīgi likumīga, ar tiesas spriedumu tiek atzīta par neesošu un līdz ar to zaudē spēku, izņemot tikai to, ka bērni, kas dzimuši par neesošu atzītajā laulībā, joprojām tiek uzskatīti par laulībā dzimušiem. Apstrīdamas vai spēkā neesošas laulības atzīšanai par neesošu ir piemērojami tādi paši noteikumi kā jebkura apstrīdama akta atzīšanai par spēkā neesošu (Civilkodeksa 1372. pants un turpmākie panti).

8 Kādos gadījumos laulība var tikt atzīta par spēkā neesošu?

Laulību var atzīt par neesošu, ja nav izpildīts viens no laulības pozitīvajiem priekšnosacījumiem vai ja bijis kāds absolūts šķērslis, vai ja laulība ir apstrīdama kļūdas vai spaidu dēļ.

Tiek uzskatīts, ka nav izpildīts pozitīvs priekšnosacījums, ja pāra paziņojumi nav sniegti personiski vai ir ar nosacījumu vai laika ierobežojumu; ja laulātie ir nepilngadīgi un tiesa nav devusi atļauju laulības slēgšanai; ja kādam no laulātajiem ir tiesas iecelts aizbildnis, kas nepiekrīt laulībām, un tiesa nav devusi atļauju slēgt laulību; vai ja kāds no laulātajiem laulības slēgšanas brīdī nav apzinājis savu rīcību vai garīgas slimības dēļ nespēja skaidri domāt. Absolūts šķērslis laulības noslēgšanai ir situācija, kad laulātie ir asinsradnieki tiešā augšupejošā vai lejupejošā līnijā bez pakāpju ierobežojuma vai sānlīnijā līdz ceturtajai pakāpei ieskaitot; ja viņi ir radnieki svainības rezultātā tiešā augšupejošā vai lejupejošā līnijā bez pakāpju ierobežojuma vai sānlīnijā līdz trešajai pakāpei ieskaitot; vai bigāmijas vai adopcijas gadījumā.

Laulības spēkā neesamība tiek novērsta pēc laulībām, ja laulātie pilnībā un brīvi piekrīt laulībai; ja atļauju nesaņēmušie nepilngadīgie pēc tam saņem tiesas atļauju; ja atļauju nesaņēmušais nepilngadīgais sasniedz 18 gadu vecumu un atzīst laulību; ja neatbilstošais laulātais pēc tam kļūst atbilstošs un atzīst laulību; ja aizbildnis vai tiesa, vai neatbilstošais laulātais, kas tagad kļuvis atbilstošs, atzīst laulību; vai ja persona, kas rīkojusies kļūdas vai spaidu rezultātā, atzīst laulību pēc kļūdas vai spaidu izbeigšanās. Laulība ir neesoša, ja paziņojums par laulību nav sniegts mēra un liecinieku priekšā civilo laulību gadījumā vai, reliģisko laulību gadījumā, ja laulība nav noslēgta Austrumu Pareizticīgās baznīcas priesterā vai citas Grieķijā zināmas konfesijas vai ticības garīdznieka priekšā. Tādā gadījumā laulība nav likumīga, un jebkura persona, kam ir likumīga interese šajā lietā, var celt prasību, lai panāktu šīs laulības atzīšanu par neesošu.

9 Kādas ir laulības neesamības tiesiskās sekas?

Principā laulības sekas tiek atzītas par neesošām ar atpakaļejošu spēku. Tas attiecas uz visām personiskajām, ģimenes un mantiskajām attiecībām starp laulātajiem. Tādējādi laulības neesamība atceļ laulāto tiesības mantot vienam no otra likumiskās mantošanas gadījumā, un atcēlums ir spēkā jau no paša laulības sākuma. Tā arī padara par neesošiem visus juridiskos darījumus starp laulātajiem un trešām personām, ko viņi noslēguši kā precēts pāris, vai nu pamatojoties ar viņu kā vīra un sievas kopdzīves vajadzībām, vai lai pārvaldītu otra laulātā īpašumu, taču ņemot vērā trešo personu, kam bijuši darījumi ar precēto pāri, labticību. Ja laulības noslēgšanas brīdī laulātie vai kāds no viņiem neapzinājās laulības neesamību, laulības neesamība attiecībā uz šo laulāto darbojas tikai nākotnē; laulātais, kurš laulības noslēgšanas brīdī neapzinājās neesamību, ir tiesīgs saņemt uzturīdzekļus no otra laulātā, ja otrs laulātais no paša sākuma apzinājās neesamību, un no otra laulātā pēctečiem, ja otrs laulātais nomirst pēc laulības atzīšanas par neesošu, ņemot vērā tādus pašus noteikumus kā laulības šķiršanas gadījumā, kas piemērojami pēc analogijas. Ja laulība tiek atzīta par neesošu vai izbeidzas ar otra laulātā nāvi, tādās pašas tiesības uz uzturīdzekļu saņemšanu ir arī laulātajam, kurš piespiests stāties laulībā ar draudu palīdzību vai prettiesiski, vai pretēji pieņemtajai morālei (Civilkodeksa 1383. pants).

10 Vai pastāv alternatīvas ārpustiesas iespējas, kad, nevērsoties tiesā, var tikt atrisināti laulības šķiršanas jautājumi?

Nē.

11 Kur lai es iesniedzu pieteikumu (sūdzību) par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu? Kādas ir nepieciešamās formalitātes un kādus dokumentus ir nepieciešams pievienot pieteikumam?

Pirmās instances tiesai viena tiesneša sastāvā (Civillprocesa kodeksa (*Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας*) 17. panta 1. daļa) ir piekritīga laulības izbeigšana ar šķiršanu, pamatojoties uz laulības iziršanu, kurā vainojams viens vai abi laulātie, vai pamatojoties uz to, ka viens laulātais ir izsludināts par bezvēsts pazudušu, mirušu; neesošas vai apstrīdamas laulības neesamības atzīšana; laulības neesamības pasludināšana un, laulības laikā, nolēmumu pieņemšana par laulāto attiecībām, kas izriet no laulības. Piemērojamā tiesas procedūra ir procedūra, kas noteikta attiecībā uz laulāto strīdēm, procedūra tika grozīta ar Likumu 4055/2012.

Ja laulība tiek šķirta uz vienošanās pamata, arī tad atbilstošā tiesa ir pirmās instances tiesa viena tiesneša sastāvā, bet tiek piemērota bezstrīdus lietu procedūra. Lieta ir piekritīga tiesai tajā vietā, kur atrodas abu laulāto pēdējā kopīgā dzīvesvieta (Civillprocesa kodeksa 39. pants); vai vietā, kur atrodas viņu pastāvīgā dzīvesvieta, ja viens no laulātajiem tur joprojām dzīvo; vai vietā, kas ir atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta (Kodeksa 22. pants); vai, kopīga pieteikuma gadījumā, vietā, kas ir pastāvīgā dzīvesvieta vienam no laulātajiem; vai vietā, kas ir pieteikuma iesniedzēja pastāvīgā dzīvesvieta, ja viņš(-a) tur dzīvojis(-usi) vismaz vienu gadu tieši pirms pieteikuma iesniegšanas vai vismaz sešus mēnešus, ja viņš(-a) ir Grieķijas valstspiederīgais(-ā) vai abi laulātie ir Grieķijas valstspiederīgie. Pretprasību skatīs tā pati tiesa. Lietas par uzturīdzekļu piešķiršanu var apvienot ar laulības šķiršanas, atzīšanas par neesošu vai spēkā neesamības lietām, un tādā gadījumā tās tiks skatītas kopā pirmās instances tiesā viena tiesneša sastāvā, kam lieta ir piekritīga, ievērojot laulības lietām noteikto kārtību un attiecīgās kārtības uzliktos ierobežojumus. Visbeidzot, prasības par vecāku atbildības un saziņas noteikšanu arī var pievienot pieteikumam un izskatīt pirmās instances tiesā viena tiesneša sastāvā atbilstīgi īpašai kārtībai, kas izklāstīta Kodeksa 681B. pantā un turpmākajos pantos. Pieteikums tiek iesniegts tiesas sekretariātam; sekretārs nosaka izskatīšanas datumu un uzraksta šo datumu uz pieteikuma eksemplāriem. Pieteikuma iesniedzēja jurists dos tiesas izpildītājam norādījumus izsniegt pieteikuma eksemplāru ar izskatīšanas datuma norādi un pavēsti ierasties tiesas noteiktajā laikā un vietā. Tiesas izpildītājs izsniegs pieteikuma eksemplāru atbildētājam. Tiesas izpildītājam jāizsniedz pieteikuma eksemplārs 60 dienu laikā, ja atbildētāja domicils vai dzīvesvieta ir Grieķijā, un 90 dienu laikā, ja atbildētāja domicils vai dzīvesvieta ir ārvalstīs vai ja atbildētāja adrese nav zināma. Ja dokumenti izsniedzami ārvalstīs personai, kuras adrese ir zināma, noteikumi, kas pēc analogijas piemērojami procesu ievadošā pieteikuma izsniegšanai, ir ES regulu noteikumi un īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1393/2007 par tiesas un ārpustiesas civillietu un komercietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs vai 1965. gada 15. novembra Hāgas Konvencijas noteikumi, ja tas ir piemēroti, vai divpusējos vai daudzpusējos nolīgumos paredzēti noteikumi.

Materiālo tiesību normas, kas piemērojamas laulāto personiskajām mantiskajām attiecībām, laulības šķiršanai un laulāto atšķiršanai (Civilkodeksa 14., 15. un 16. pants), ir šādas (sarindotas hierarhiskā secībā):

- 1) tās valsts tiesības, kas ir viņu pēdējās kopīgās valstspiederības valsts laulības laikā, ja vienam no viņiem joprojām ir šī valstspiederība;
- 2) tās valsts tiesības, kurā atradās viņu pēdējā kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta laulības laikā, vai
- 3) tās valsts tiesības, ar kuru viņiem ir visciešākā saikne.

Attiecības starp vecākiem un bērniem (Civilkodeksa 18. un 19. pants) reglamentē šādas tiesības (sarindotas hierarhiskā secībā):

- a) tās valsts tiesības, kas ir viņu pēdējās kopīgās valstspiederības valsts;
- b) tās valsts tiesības, kurā atradās viņu pēdējā kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta; vai

c) tās valsts tiesības, kuras valstspiederīgais ir bērns; ja bērnam ir gan Grieķijas, gan ārvalstu valstspiederība, tiek piemērotas Grieķijas tiesības, un, ja bērnam ir vairākas ārvalstu valstspiederības, tiek piemērotas tās valsts tiesības, ar kuru bērnam ir visciešākā saikne.

Atbilstīgi *lex fori* principam piemērojamas procesuālās tiesības ir Grieķijas procesuālās tiesības, taču par tām augstākas ir Eiropas Kopienas tiesības un citi starptautiski nolīgumi saskaņā ar Konstitūcijas 28. pantu. Puses pārstāvošajiem juristiem jābūt īpaši pilnvarai pārstāvēt pusi, vai arī viņiem tiesā jāierodas kopā ar pārstāvēto pusi. Pierādījumu iegūšanas laikā tiesā jāiesniedz laulības apliecība, apliecība par ģimenes stāvokli un citi dokumentāri pierādījumi. Liecinieki tiek uzklausti un dokumenti tiek iesniegti atklātās tiesas sēdē. Laulības šķiršanas uz vienošanās pamata gadījumā pusēm jāpaziņo par savu nolūku izbeigt laulību ar rakstisku paziņojumu, ko parakstījušas puses vai to pilnvaroti juristi vai puses un pilnvaroti juristi, un jāiesniedz vienošanās par viņu bērnu aizgādību un saskarsmi ar bērniem. Tiesa apstiprina vienošanos un pasludina laulības izbeigšanu. Pušu apgalvojumus tiesa izvērtē pēc sava ieskata. Tiesa neprasīs pusēm dot zvērestu un neuzklausīs pušu bērnus kā lieciniekus, taču liecinieki un eksperti tiek nozvērināti pirms liecību sniegšanas. Tiesa, kas izskata laulības šķiršanas lietu, cenšas samierināt puses. Atbildētāja neierašanās neietekmē lietas izspriešanu. Ja viena no pusēm nomirst laikā, kad spriedumu vēl ir iespējams pārsūdzēt, tiesvedība tiek izbeigta. Ja ir pieteikums par laulības atzīšanu par neesošu, ko var iesniegt arī prokurors, prokuroram būs jāiesniedz dokumenti. Ja kāda no pusēm nomirst, lieta tiek apturēta un šīs puses pēcteči to var atsākt. Ja lietu par laulības atzīšanu par neesošu vai par laulības spēkā neesamības atzīšanu ierosina prokurors, tā ir vērsta pret abām pusēm, un, ja kāda no pusēm nomirst, tā tiek vērsta pret šīs puses pēctečiem.

12 Vai es varu saņemt juridisko palīdzību, lai segtu ar tiesvedības procesu saistītos izdevumus?

Jā, ar atsevišķiem nosacījumiem. Konkrēti, juridiskā palīdzība ir pieejama, ja tiek pierādīts, ka persona nevar atļauties samaksāt tiesas izdevumus, jo tādējādi tiktu ierobežoti līdzekļus, kas nepieciešami šīs puses un tās ģimenes uzturēšanai, un ja šāda rīcība netiek atzīts par klaji nepamatotu vai neiesakāmu. Pieteikumi jāiesniedz tiesnesim, kurš izskata vai izskatīs lietu; pirmās instances tiesā vairāku cilvēku sastāvā pieteikums jāiesniedz tiesas priekšsēdētājam, un jautājumos, kas nav saistīti ar lietas izskatīšanu, pieteikums jāiesniedz rajona civiltiesai (*ειρηνοδίκηλο*) pēc pieteikuma iesniedzēja dzīvesvietas (Civilprocesa kodeksa 194. pants un turpmākie panti).

Pieteikumā jāapkopo prasības priekšmets, tiesā iesniedzamie pierādījumi un pierādījumi, kas apliecina, ka ir izpildīti juridiskās palīdzības nosacījumi.

Jāpievieno vairāki pavaddokumenti:

- 1) apliecinājums, ko (bez maksas) izsniedzis pieteikuma iesniedzēja deklarētās dzīvesvietas vai pastāvīgās dzīvesvietas mērs vai ciema padomes priekšsēdētājs, norādot pieteikuma iesniedzēja nodarbošanos, finansiālo un ģimenes situāciju;
- 2) apliecinājums, ko (bez maksas) izsniedzis pieteikuma iesniedzēja deklarētās dzīvesvietas vai pastāvīgās dzīvesvietas nodokļu inspektors, norādot, ka pēdējo trīs gadu laikā pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis ienākuma nodokļa deklarāciju vai cita tiešā nodokļa deklarāciju un ka šī deklarācija pēc pārbaudes ir apstiprināta.

Lemjot par pieteikumu, tiesa var uzaicināt atbildētāju ierasties, nepiemērojot nodevas. Juristu klātbūtne nav nepieciešama. Ja tiesa konstatē, ka, ir izpildīti iepriekš minētie nosacījumi, tā piešķir juridiskās palīdzības pabalstu. Tas jādara par katru tiesvedību atsevišķi. Tas ir piemērojams minētajai tiesvedībai visos pārsūdzības līmeņos un attiecas arī uz galīgā sprieduma īstenošanu. Puse, kuras tiesības uz juridisku palīdzību ir šādā veidā atzītas, tiek provizoriski atbrīvota no pienākuma segt tiesas izdevumus un procesa izmaksas kopumā, t. i., notāru un tiesas izpildītāju nodevas, liecinieku izdevumus un ekspertu, juristu un citu pārstāvju honorārus, un no pienākuma iesniegt nodrošinājumu šādiem izdevumiem. Provizorisku atbrīvojumu var piešķirt tikai par izdevumu daļu.

Juridiskā palīdzība neietekmē pienākumu veikt maksājumus, kas piespriesti pretējai pusei. Ja pieteikuma iesniedzējs to pieprasa, tiesa ar lēmumu par juridisko palīdzību vai vēlāk, lai palīdzētu personai, kam pienākas palīdzība, var iecelt juristu, notāru vai tiesas izpildītāju. Viņiem ir pienākums pieņemt uzdevumu, un pats lēmums ir viņu pilnvara darboties.

Juridiskās palīdzības pabalsts izbeidzas līdz ar tiesīgās personas nāvi, bet neatliekamās darbības var veikt pēc tam atbilstīgi iepriekš dotajiem norādījumiem. Turklāt tiesa pēc savas iniciatīvas vai pēc prokurora priekšlikuma var pārtraukt vai ierobežot juridisko palīdzību, ja tiek pierādīts, ka vispār nav tikuši izpildīti tās piešķiršanas nosacījumi vai tie vairs nav piemērojami vai ir mainījušies. Izmaksu segšanu reglamentē Civilprocesa kodeksa 190.–193. pants. Tādējādi, ja spriedumā paredzēts veikt maksājumus juridisko palīdzību saņēmušās personas pretējai pusei, zīmoga nodeva, nodeva par izpildāmo dokumentu sagatavošanu un citas nodevas tiek iekasētas atbilstīgi likumam par valsts ieņēmumu iekasēšanu, bet maksājumi, kas pienākas palīdzību saņēmušajai pusei, tās juristiem vai citiem pārstāvjiem vai tiesas amatpersonām, tiek pieņemti attiecīgajām personām un iekasēti atbilstīgi izpildes procedūram. Tādā pašā veidā izmaksas, kuru maksāšana piesprieda palīdzību saņēmušajai personai, tiek iekasētas, tiklīdz ir beigušies nosacījumi, lai piešķirtu juridisko palīdzību, un tas ir apstiprināts. Ja puses ir saņēmušas juridisko palīdzību ar nepatiesu apgalvojumu vai nepatiesas informācijas palīdzību, tiesnesis, kurš lemj par juridiskās palīdzības pabalsta atsaukšanu, uzliks soda naudu no 100 līdz 200 EUR apmērā, kas jāiemaksā Juridiskās nozares profesionāļu apdrošināšanas fondā; tas neatbrīvo puses no pienākuma samaksāt summas, no kurām tās bija atbrīvotas, kā arī neizslēdz kriminālvajāšanu.

13 Vai nolēmumu saistībā ar laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības atzīšanu par spēkā neesošu ir iespējams pārsūdzēt?

Jā. Zaudējusi puse var iesniegt apelāciju attiecīgās vietas apelācijas tiesā (*Εφετείο*) par spriedumu saistībā ar laulības šķiršanu vai spēkā neesošas vai apstrīdamas laulības atzīšanu par neesošu vai par laulības spēkā neesamības atzīšanu trīsdesmit dienu laikā no datuma, kurā spriedums ir izsniegts, ja viņa (-as) domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir Grieķijā, vai sešdesmit dienu laikā, ja viņa(-as) domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir ārvalstīs vai ja viņa(-as) dzīvesvieta nav zināma; un, ja spriedums nav izsniegts, trīs gadu laikā no tā publicēšanas. Ja puse, kam ir tiesības pārsūdzēt, ir mirusi, pārsūdzības termiņu sāk skaitīt dienā, kurā spriedums ir izsniegts viņa(-as) universālajiem mantiniekiem vai legātiem.

14 Kas man jādara, lai citā dalībvalstī pieņemtu nolēmumu par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības neesamību varētu atzīt šajā dalībvalstī?

Padomes Regula (EK) Nr. 2201/2003 par spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību, kas ir spēkā esoša, nosaka principu, ka lēmumi, kas pieņemti vienā ES dalībvalstī, ir atzīstami citās dalībvalstīs bez nepieciešamības piemērot īpašu procedūru. Katram, kas vēlas saņemt lēmumu par laulības šķiršanas vai laulāto atšķiršanas atzīšanu vai par laulības atzīšanu par neesošu Grieķijā, ir jāvēršas pie pirmās instances tiesas viena tiesneša sastāvā vai nu vietā, kas ir personas, pret kuru tiek vērsta sprieduma izpilde, pastāvīgā dzīvesvieta, vai izpildes vietā.

Tiek noteikts izskatīšanas datums, un pieteikuma eksemplārs ir jāiesniedz otrai pusei kopā ar dokumentu, kurā noteikts izskatīšanas datums, un pavēsti par ierašanos uz izskatīšanu. Tiesa nedrīkst pārskatīt spriedumu pieņēmušās tiesas kompetenci. Tā izskata, vai lēmuma atzīšana būtu pretrunā ar tiesas valsts sabiedrisko kārtību; vai dokuments, ar kuru tiek uzsākta tiesvedība, tika izsniegts vainīgajai pusei savlaicīgi, lai tai kā atbildētājam būtu atvēlēts pietiekams laiks savas aizstāvības sagatavošanai, vai, ja tā nenotika, vai atbildētājs spriedumu ir pieņēmis nešauboties; un vai spriedums ir neatbilstīgs agrākam spriedumam, kas pieņemts procesā starp tām pašām pusēm dalībvalstī, kurā vēlas panākt atzīšanu, vai citā dalībvalstī vai valstī, kas nav ES dalībvalsts, ja spriedums atbilst nosacījumiem, kas nepieciešami tā atzīšanai dalībvalstī, kurā vēlas panākt atzīšanu. Ja tiesa ir apmierināta, tā atzīst spriedumu.

15 Kurā tiesā man jāvēršas, lai celtu iebildumus pret citā dalībvalstī pieņemta sprieduma par laulības šķiršanu/laulāto atšķiršanu/laulības spēkā neesamības atzīšanu? Kāda ir procesuālā kārtība šajos gadījumos?

Lai apstrīdētu Grieķijas lēmumu par citā ES dalībvalstī pieņemta tiesas sprieduma atzīšanu, kompetentā tiesa ir apelācijas tiesa, kas izskata apelācijas sūdzības par attiecīgās zemākās instances tiesas lēmumiem. Termiņš apelācijas iesniegšanai ir viens mēnesis no lēmuma izsniegšanas datuma, izņemot, ja puse, pret kuru cenšas panākt atzīšanu, pastāvīgi dzīvo dalībvalstī, kas nav tā valsts, kurā izsniegta izpildāmības deklarācija; tādā gadījumā apelācijas iesniegšanas termiņš ir divi mēneši no lēmuma izsniegšanas datuma. Šo termiņu nevar pagarināt attāluma dēļ. Ja puse, pret kuru vēlas panākt atzīšanu,

neierodas, tiesai jāaptur process, lai tā varētu pārliecināties, ka minētā puse ir laikus pienācīgi saņēmusi pavēsti vai ka ir sperti visi iespējamie soļi šajā sakarā. Apelācijas tiesas lēmumu var apstrīdēt saistībā ar piemērotajām tiesību normām Augstākajā tiesā (*Αρειος Πάγος*).

16 Kuru likumu tiesa piemēro laulības šķiršanas tiesvedības procesā, ja laulātie nedzīvo šajā dalībvalstī vai viņiem ir dažādu valstu pilsonības?

Materiālo tiesību normas, kas piemērojamas laulības šķiršanai, ir šādas (sarindotas hierarhiskā secībā):

- 1) tās valsts tiesības, kas ir pušu pēdējās kopīgās valstspiederības valsts, ja vienai no pusēm joprojām ir šī valstspiederība;
- 2) tās valsts tiesības, kurā atradās pušu pēdējā kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta laulības laikā; vai
- 3) tās valsts tiesības, ar kuru pusēm ir visciešākā saikne.

Atbilstīgi *lex fori* principam piemērojamās procesuālās tiesības ir Grieķijas procesuālās tiesības, taču par tām augstākas ir Eiropas Kopienas tiesības saskaņā ar Grieķijas Konstitūcijas 28. pantu.

Lapa atjaunināta: 26/11/2015

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.